

II. 1. Olga – a másik játékbaba – a terem közepére került.

„Olga azt állítja, hogy:

Pisti	Zsófi	
1; 3	4; -1	Igazat mond-e”

Pistinél nagyon gyorsan megállapítottuk, hogy most Olga a „világ közepe”, és így jogában áll Pisti helyét tapasztalatai alapján megadni. De mit kezdhetünk a -1-gyel? Hamar kiderült, hogy a „jobbra – balra” és „előttem – mögöttem” megkülönböztetés helyett rövidebb, egyszerűbb az előjeles számok használata. (Egyik tanuló megjegyzése: „Olyan, mint a számegyenes...”)

2. Ezek után foglaltuk össze az új ismereteket, tisztáztuk beszélgetés során a derékszögű koordináta-rendszer lényegét. Használatára vonatkozóan tanulóimtól is kaptam példákat.

III. 1. Játék következett:

a) Olgához viszonyított derékszögű koordinátákból – becsléssel, illetve vitatott esetben gyors méréssel – a teremben elhelyezett tárgyakat kellett megkeresni.

b) Egy-egy tárgy helyét mindenkinek önmagához viszonyítva meg kellett adnia.

2. Végül a munkalap utolsó feladatáért egy derékszögű koordináta-rendszerbe elhelyezett betűhalmazt kellett a koordináták szerint sorrendbe rakni, megoldásként egy ismerős, de még szokatlan szót kaptak: KOORDINÁTÁK.

DR. ABRUDBÁNYAY JÁNOS

Budapest

Általános megfigyelési szempontok az egyes napközi otthoni foglalkozások elemzéséhez, ellenőrzéséhez, értékeléséhez

Kezdő napközis nevelők tanfolyamain visszatérő jelleggel fogalmazódik meg a résztvevők azon igénye: kapjanak valamilyen fogódzkodót a különböző napközi otthoni foglalkozások vezetéséhez, valamint kerüljön sor minél több bemutató foglalkozás közös megtekintésének és elemzésének lehetőségére. Hasonló igény, ill. szükség jelentkezik a napközis nevelőmunkában részt vállaló – nem csekély számú – képesítés nélküli nevelők körében is.

Egyáltalán nem meglepő, bizonyos szempontból örömteli, hogy hasonló érdeklődés tapasztalható az egyes foglalkozások elemzési kérdései iránt az iskolai munka másik pólusán, az iskola irányításának (igazgatók, igazgatóhelyettesek) szintjén is.

Sajnos, a kezdő és a képesítés nélküli napközis nevelők alaptanfolyamán – a megyék vagy legalábbis a mi megyénk viszonyai között – a halmozott „élő” szakmai bemutatók és ezek közös elemzésének biztosítása jelenleg nem megoldható. Megoldást vagy jelentős előbbre lépést jelenthetne a film vagy video-magnetofon felhasználása. A gépi, technikai eszközök és felszerelések többnyire rendelkezésre is állnak, megfelelő információhordozók (speciális tartalmú film, ill. video-magnetofon felvételek) hiányában azonban alig hasznosíthatók.

Ilyen körülmények között különösen nagy jelentősége van (vagy lehet) a különböző – a napközis nevelőmunkát segítő – írásos információhordozóknak. A szakmai bemutatók és azok közös elemzésének hatását, persze, nem pótolhatják, mint ahogy a korszerű technikai eszközök és ezek használatát biztosító információhordozók nagyobb (vagy kielégítő) arányú jelenléte a napközis nevelők továbbképzésében sem teszi fölöslegessé írásos segédletek kidolgozását, közreadását és hasznosítását.

Az igényeket és lehetőségeinket figyelembe véve, feladatunknak tekintettük a különböző napközi otthoni foglalkozások vezetéséhez, elemzéséhez, ellenőrzéséhez és értékeléséhez megfigyelési szempontsor kidolgozását és felhasználását a napközis nevelők tanfolyami segédleteként, ill. az igazgatók napközi otthoni irányító munkáját segítő anyagként.

Ilyen, ill. ezzel rokon szempontsor kidolgozása nem minden előzmény nélküli a hazai napközi otthoni pedagógiában. Az előzmények az egyes napközi otthoni foglalkozások főbb didaktikai mozzanatainak feltárására irányultak (FÜLE SÁNDOR, 1962.), ami mind elméleti, mind gyakorlati szempontból fontos.

Az általunk kidolgozott – s a napközis nevelők alapképzésében, valamint az igazgatók továbbképzésében használt – általános megfigyelési szempontsor azonban a fentiekől mind tartalmában, mind irányultságában jelentősen eltérő. A didaktikai célokon túl a nevelési feladatokra és a korszerű nevelési módszerekre is orientál.

Úgy véljük azonban, hogy a napközi otthoni foglalkozások vezetését és elemzését, ellenőrzését és értékelését segítő általános megfigyelési szempontsor a jelen formájában (vagy korrekcióval) hasznosítható lehet megyénk határain kívül is a pedagógusok továbbképzése (alaptanfolyamok, vezetőképző tanfolyamok) keretében. Hasznosítható lehet a pedagógusképzésben, különösen pedig a szakkollégiumi munkában. Ezért – és vita serkentése céljából – az alábbiakban közre is adjuk:

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK

A TERVEZETT NEVELŐI BESZÉLGETÉS FOGLALKOZÁSÁHOZ

NEVELŐI OLDAL

A) Tárnyi oldal:

1. A nevelői beszélgetés(ek) tárgya és célja a munkatervben és a vázlatban megtervezett-e?
2. Tükrözi-e az életkornak megfelelő (a nevelés-oktatás tervén alapuló) szoktatás-fejlesztés normáit, követelményeit?
3. Illeszkednek-e a témák valamilyen rendszerbe a többi napközis-foglalkozási mód-dal?
4. Van-e összefüggés (koncentráció) – az egyes heteken belül* – a tervezett nevelői beszélgetés és a heti értékelés iránya között?

B) Szervezési oldal:

5. Milyen konkrét szituációból, ill. szemléltetőanyagból (mese, irodalmi szemelvény, film, kisdobosok zsebkönyve stb.) indul a beszélgetés?
6. Az érzelmek felkeltésének, a motivációk érvényesítésének útjai, módozatai?
7. Az erkölcsi tanulság (ítélet) megfogalmazása elégséges alapon történik-e?
8. A gyakorlás milyen útjai (alkalmi), kerülnek megjelölésre a tárgyalat erkölcsi stb. normák rögzítésére, alkalmazására (tanulói vállalások)?

TANULÓI OLDAL

9. Alakult-e ki tényleges beszélgetés a tanulók között, ill. a tanulók és a nevelő között? (Esetleges véleménykülönbségek és feloldásuk?)
10. A tanulói megnyilatkozások (verbális reflexiók) száma és tartalma?
11. Részt vesznek-e a tanulók az erkölcsi tanulság (ítélet) megfogalmazásában és a gyakorlás területeinek megválasztásában (egyéni vagy csoportos tanulói vállalások)?
12. A tanulók motiváltsága és aktivitása?
13. A foglalkozás légköre, hangulata?

x x

Kezdés ideje:
Befejezés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

* *Megjegyzés.* A tervezett nevelői beszélgetések és „heti” értékelések ciklusonként is tart-
hatók! Ilyenkor célszerű – a heti foglalkozási rendekben – a tervezett nevelői beszélgetéseket
a ciklus elejére (hétfő), a „heti” értékeléseket pedig a ciklus végére (péntek) ütemezni!

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK A NAPKÖZI OTTHONI „HETI” ÉRTÉKELÉS FOGLALKOZÁSHOZ*

NEVELŐI OLDAL

A) *Tárgyi oldal:*

1. A konkrét téma (tárgya és célja) a munkatervben és (ill.) vázlatban megtervezett-e?
2. Az adott heti értékelésnek az ezt megelőzőekkel, ill. a következőkkel, valamint a nevelési beszélgetésekkel való kapcsolata? (Illeszkednek-e valamilyen rendszerbe a heti értékelések a tanulók fejlesztése, a nevelési cél szempontjából?)
3. Az értékelés szilárd bázison nyugszik-e (házirend, normarendszer, normaismeret, normatudat, ill. annak elmélyítése, tanulói vállalások, szoktatás, tanulói tapasztalat stb.)?
4. Az úttörőszervezet (őrs, raj) normáival, valamint az osztályban folyó nevelőmunka (osztályfőnöki munka) fő célkitűzéseivel való összhang, és az értékelési rend tanulói dokumentumai (napközis üzenőfüzetek, benne egyéni tanulói vállalások, esetleg ellenőrzők használata az értékelésben; csoportkrónika, faliújság, értékelési táblázat stb.)?

B) *Szervezési oldal:*

5. A nevelői tudatosság, valamint az irányítás módja (direkt irányítás, indirekt vezetés) és ezek aránya (a csoport fejlettsége és fejlesztése figyelembevételével)?
6. A nevelő által alkalmazott motivációk gazdagsága és személyiségfejlesztő hatása?
7. Az önértékelés fejlesztésére alkalmazott nevelői eljárások?
8. A felelősi értékeléseknek és a tanulói önértékeléseknek nevelői összefogása; az értékelés konkrétan alkalmazott módozatai és mozgósító ereje?

TANULÓI OLDAL

9. A felelősök részvétele, felelősségérzete az értékelésben, felkészülések, normatuda-
tok, aktivitásuk és kapcsolatuk a csoport tagjaival?
10. Az egyéni vállalások értékelésében való tanulói jártasság, valamint az önértéke-
lésben elért fejlődés foka?
11. A csoport tagjainak érdeklődése (aktivitása) és részvételi készsége, együttműkö-
dése az értékelésben a felelősökkel, nevelővel?
12. A foglalkozás, a csoport légköre, hangulata?

x x

Kezdés ideje:
Befejezés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

* A heti értékelések sajátos válfajai az ún. „csoportgyűlések”, valamint az „otthongyűlések”!
(A csoporttanácsok és az otthontanács üléseit – az úttörőszervezettel összehangoltan – a napközis
foglalkozási időben, de – általában – nem a heti értékelések időkeretében kell megoldani!)

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK A NAPKÖZI OTTHONI TANULMÁNYI FOGLALKOZÁSHOZ

A megfigyelési szempontokat a napközi otthoni tanulmányi munka egyes didaktikai szakaszai
(egységai) – előkészítő rész, önálló tanulás, ellenőrzés-értékelés – szerinti csoportosításban adjuk.
Természetesen ezek a didaktikai szakaszok, s e szakaszok egyes mozzanatai csak feltételesen kü-
löníthetők el, egymással dialektikus kölcsönkapcsolatban vannak. Az egyes szakaszok jellemző
mozzanatai más szakaszokban is helyet kapnak, s gyakran más mozzanatokkal, ill. az egyes szaka-
szokra jellemző speciális funkciókkal egyidejűleg vannak jelen.

I. ELŐKÉSZÍTŐ RÉSZ

1. A nevelői tudatosság és felkészülés (foglalkozási terv, vázlat, leckeüzetek, tankönyvek nevelői példányai stb.)?
2. A felkészülési alap.*
3. Az osztálymunkával való kapcsolat és a „visszacsatolás” (az előző tanulmányi foglalkozás eredményessége, a tanulók iskolai teljesítménye tanulásainak számbavétele)?
4. Fokozatok érvényesülése (életkor szerint) az előkészítő rész vezetésében, a szokásrend kialakításában és fejlesztésében?
5. A házi feladatok tanulói értelmeztetése.
6. Az előkészítő rész gyakorlati módszerei és szükségessége a közvetlenül tanuló anyaggal (egyéb gyakorlások és indokoltságuk e szakaszban)?
7. A tanulmányi munka motivációi (figyelem, érdeklődés felkeltése, időtervezés, eszközök, segédanyagok; a korábban végzők „program lehetőségei” stb.) és célkitűzései.
8. A nevelő egyéb útmutatásai és szervezési eljárásai az előkészítő részben a megfelelő tanulási szokások kialakításához (taneszközök meglétének és használhatóságának ellenőrzése, tanulási sorrend stb.)?
9. A tanulók feladatismerete és feladattudata.
10. A felelősi rendszer tevékenysége az előkészítő részben és munkájuk tartalma?
11. A tanulók aktivitása az előkészítő részben?

Kezdés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

TANULMÁNYI MUNKA

II. ÖNÁLLÓ, CSENDES TANULÁS:

1. A munkakezdés intenzitása, valamint az észlelhető bizonytalanságok (és feltehető okai)?
2. A nevelői beavatkozások mértéke és szükségessége?
3. A teljes szilencium követelményének érvényesülése (tényleges időtartama és az életkor mentén történő fejlesztése)?
4. A nevelői tevékenység összetevői az önálló tanulás időszakában (felkészülés az ellenőrzéshez; segítség, „magyarázat”; fegyelmezés; ellenőrzés stb.)?
5. Az önellenőrzés, valamint a nevelői ellenőrzés, ill. az ellenőrzés egyéb formái az önálló tanulás időszakában?
6. Milyen segédeszközöket használnak a tanulók az önálló tanulás során (munkafüzet, füzet, vázlat, tankönyv; térkép, lexikon, helyesírási szótár, szótárak, segédkönyvek; színes rudak, pálcikák, korongok, betűkártyák, betűsín, betűtáska, feladatlapok stb.)?
7. A tanulók aktivitása és a felelősök tevékenysége az önálló munka ideje alatt (tanulópárok, „brigádfelelősök”, patronálók stb.)?
8. A feladataikkal korábban végzők aránya és ezek elfoglaltsága?
9. A feladataikkal túlságosan elmaradók aránya és ennek értelmezhető oka, ill. okai, koncentráció hiánya, segédeszköz, ill. felszerelés hiánya; fegyelmezetlenség; szervezési-szoktatási elégtelenség; korábbi hiányok; feladatbizonytalanság, megértési zavar stb.

A II. rész kezdési ideje:

Az önálló tanulási rész időterjedelme: . . . perc

III. ELLENŐRZÉS-ÉRTÉKELÉS:

1. A közvetlen (nevelői) ellenőrzés formái, módszerei és tervszerűsége (az ellenőrzés megtervezése a vázlatban)?
2. A közvetlen nevelői ellenőrzésbe vont írásbeli feladatok nevelő általi jelölése és a tanulói javítások?
3. Az ellenőrzés „közvetett” útjai (alkalmazott eljárások, módszerek)?
4. A differenciált feladatok ellenőrzési módszerei?

* A felkészülési alap azt jelöli, hogy a tanulók a soron levő tanítási napra készülnek, vagy az aznap feladott leckét tanulják (készítik). Magasabb osztályokban és a délutáni foglalkozások során van – szervezési és szoktatási – jelentősége!

5. A korábban végzők egyéb tevékenységének ellenőrzése-értékelése.
6. A nevelő ellenőrző-értékelő eljárásai, ennek korszerűsége, fejlesztő ereje és összhangja az osztálymunkával s a napközis értékelési renddel?
7. A nevelő értékelése és útmutatásai (a kitűzött cél figyelembevételével is), az üzenőfüzetek felhasználása az értékelésben?
8. A felelősök (tanulmányi felelős, asztalfelelős stb.) tevékenysége az ellenőrzés-értékelés szakaszában, a felelősök aktivitása (megfelel-e a fejlesztés célkitűzéseinek)?
9. A tanulói aktivitás, munkafegyelem az adott időszakban és a tanulmányi foglalkozás egésze során (megfelel-e a fejlesztés célkitűzéseinek)?
10. A tanulók teljesítménye, a tanulmányi munka befejezettsége?

A tanulmányi foglalkozás befejezésének ideje:

Az ellenőrzés-értékelés időterjedelme: perc
 A tanulmányi foglalkozás egészének időterjedelme: ...

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK A NAPKÖZI OTTHONI SZERVEZETT JÁTÉKFOGLALKOZÁSHOZ

NEVELŐI OLDAL

A) *Tárgyi oldal:*

1. A játékfoglalkozás „tárgya” és célja a munkatervben, ill. a vázlatban megtervezett-e?
2. A játékfoglalkozás fajtája (új játék tanítása, már megtanult játékokból felépített foglalkozás, vegyes; szabadban játszható, teremben játszható, vegyes stb.)?
3. A tananyaggal, ill. a nevelési célokkal való koncentráció; a testi nevelés – csoportra tervezett – célkitűzéseivel való összhang?
4. Más napközis foglalkozási módokkal való kapcsolat (a foglalkozás komplexitása)?
5. A szabályelsajátítás menete? (Új játék tanítása esetén!)

B) *Szervezési oldal:*

6. A nevelői irányítás módja és mértéke (közvetlen és közvetett nevelői irányítás); e módozatok aránya?
7. A foglalkozás szervezési módja (frontális foglalkoztatás, differenciált foglalkoztatás; a differenciálás alapja)?
8. Életkori és nembeli sajátosságok érvényesítése?
9. A tanulói érdeklődés, ill. a tanulói szabad választás érvényesítésének lehetősége?
10. A foglalkozás nevelő általi motiválása?

TANULÓI OLDAL

11. A tanulók (tanulói csoportok) normaismerete (erkölcsi normák), szabálytudata és ennek alkalmazása?
12. A felelősök részvétele és szerepe a játéktevékenység egyes szakaszaiban?
13. A motiváltság, a tanulók érdeklődése, aktivitása?
14. A foglalkozás légköre, hangulata?

Kezdet ideje:

Befejezés ideje::

A foglalkozás időtartama: perc

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK A NAPKÖZI OTTHONI KULTURÁLIS FOGLALKOZÁSHOZ*

NEVELŐI OLDAL

A) *Tárgyi oldal:*

1. Az adott kulturális foglalkozás témája (tárgya) és célja a munkatervben, ill. a vázlatban megtervezett-e?
2. A kulturális foglalkozás fajtája (irodalmi, zenei, képzőművészeti, komplex)?

3. A tananyaggal, ill. a nevelési célokkal való koncentráció?
4. Más napközis foglalkozási módokkal való kapcsolat (a foglalkozás komplexitása)?
5. Új ismeretet tartalmaz-e a foglalkozás; tervezi-e ezt a nevelő (az ismeretsajátítás menete)?

B) Szervezési oldal:

6. A nevelői irányítás módja és mértéke (közvetlen és közvetett nevelői irányítás); e módozatok aránya?
7. A foglalkozás szervezési módja (frontális foglalkoztatás, differenciált foglalkoztatás; a differenciálás alapja)?
8. A tanulói érdeklődés és kreativitás, ill. a tanulói szabad választás érvényesítésének lehetősége?
9. A foglalkozás nevelő általi motiválása (motívumok?), valamint a foglalkozás tanulói irányultsága (elsősorban befogadására, vagy tanulói tevékenységre épülő)?

TANULÓI OLDAL

10. A felelősök részvétele a kulturális foglalkozás tevékenységeiben, ill. e tevékenységek egyes szakaszaiban (konkrét tevékenységük)?
11. A tanulók részvételi aktivitása és kreativitása az egyes tevékenységekben?
12. A foglalkozás motiváltsága, a tanulók érdeklődése?
13. A foglalkozás légköre, hangulata?

Kezdés ideje:

Befejezés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

**ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK
A NAPKÖZI OTTHONI MUNKAFOGLALKOZÁSHOZ**

NEVELŐI OLDAL

A) Tárgyi oldal:

1. A tevékenység tárgya és célja a munkatervben, ill. a vázlatban megtervezett-e? (Tudatosság, tervszerűség.)
2. Összhang az iskolai munkatervvel, a tananyaggal, ill. a nevelési célokkal való koncentráció?
3. Más napközis foglalkozási módokkal való kapcsolat (a foglalkozás komplexitása)?
4. A foglalkozás előkészítettsége (anyagok, segédeszközök, sablonok, szerszámok stb.); a munkadarab elkészítése hány foglalkozásra tervezett?

B) Szervezési oldal:

5. A nevelői irányítás módja és mértéke (közvetett és közvetlen nevelői irányítás), valamint e módozatok aránya?
6. A foglalkozás szervezési módja (frontális munka, részben vagy egészben differenciált munka; a differenciálás alapja)?
7. Az életkori és nembeli sajátosságok érvényesítése?
8. A tanulói érdeklődés, ill. a tanulói szabad választás érvényesülésének lehetősége a tevékenységben?

TANULÓI OLDAL

9. A szükséges jártasságok (készségek) szintje, anyag-, szerszám- és eszközkezelés?
10. A higiéniai, környezettisztasági és esztétikai követelmények ismerete, ill. tanulói érvényesítése?

* A napköziben a kulturális foglalkozások alábbi fajtái ismereteseek: *a)* irodalmi jellegű (mese, bábozás, dramatizálás, film, vetélkedő stb.); *b)* zenei jellegű (éneklés, daltanulás, ritmikus játék, zenehallgatás); *c)* képzőművészeti jellegű (rajzolás, festés, pingálás stb.); *d)* komplex kulturális foglalkozás.

11. A felelősök részvétele a munkafoglalkozási tevékenység egyes szakaszaiban, szerepük (tevékenységük tartalma)?
12. Motiváltság; a tanulók érdeklődése, aktivitása?
13. A foglalkozás légköre, hangulata?

Kezds ideje:

Befejezés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK A NAPKÖZI OTTHONI ÉTKEZTETÉSHEZ

I. EBÉDELTETÉS NEVELŐI OLDAL

A) *Tárgyi oldal:*

1. Az étkeztetéssel kapcsolatos nevelői célkitűzések az éves munkatervben és a nevelőmunka gyakorlatában; a korábbi normák (és szokások) gyakorlása és továbbfejlesztése?
2. A szükséges egyéni higiéniai felszerelések (szappan, törülközők stb.; továbbá felszolgáló kötények, kabátkák, kendők), valamint az étkezési felszerelések: szalvéta, kés, villa, kanál, kiskanál stb.) folyamatos biztosításában és használatában való eredményesség?

B) *Szervezési oldal:*

3. A felelősi tevékenység és a tanulói önkiszolgálás megszervezése a nevelő részéről, az önkiszolgálás – helyileg és életkorilag – érvényesíthető és érvényesített foka?
4. Azt étkezés rendje és kulturáltsága nevelői biztosításának pedagógiai motívumai és módszerei?

TANULÓI OLDAL

5. A felelősök (és a tanulók) részvétele és aktivitása az étkezéshez való előkészületben, az étkezés során és utána; az önkiszolgálás és a tanulói önzagztatás érvényesíthető és érvényesített szakaszai?
6. A csoport (és az egyes tanulók) kulturált étkezésének foka (étkezési mód, rend, zajszint, hangnem és stílus)?
7. Az étkezőhelyiség rendje, tisztasága az étkezés előtt és után?

II. MELLÉKÉTKEZTETÉSEK (TÍZÓRAI, UZSONNA) SORÁN, A FENTIEKEN KÍVÜL:

- a) hol folyik a mellékétkeztetés (foglalkoztató terem, ebédlő, egyéb helyiség)?;
- b) milyen egyéni (vagy csoport tulajdonú) felszerelést használnak (szalvéta, terítő, ivópohár stb.)?;
- c) a nyugodt, ülve és kulturált módon történő tízóraitatás (uszonnáztatás) biztosítása, valamint a fő étkezések során kialakított szervezési gyakorlat és szokások érvényesítése?

Kezds ideje:

Befejezés ideje:

A foglalkozás időtartama: perc

Az itt bemutatott általános megfigyelési szempontokat – tanfolyami segédanyagként – napközis alaptanfolyamaink résztvevői megkapják. Értelmezésük és közös feldolgozásuk a tanfolyami foglalkozások során történik, illetve várható. Az alaptanfolyamok időszakában (ezeket általában szeptember hónapban tartjuk) nevelőink a napközis nevelőmunkát s annak rendszerét illetően kevés tapasztalattal rendelkeznek, így a saját gyakorlat összevetésének és elemzésének lehetősége – mint tapasztalati bázis – még hiányzik. (A képesítés nélküli napközis nevelők esetében – ebben az időszakban – ezek a gondok még halmozottabban jelentkeznek.)

A jelzett gondokat, ellentmondásokat némileg (vagy jelentősen) oldja, illetve oldhatja: törekszünk arra, hogy körzeti és iskolai munkaközösségeinkben a szempontsorok értelmezése, valamint ennek alapján bemutató foglalkozások közös elemzése rendszeresen, illetve visszatérően helyet kapjon.

Segíti a napközis módszertanban való nagyobb jártasságot, az „egynyelvűséget” is, valamint – ami a legfontosabb – a gyakorlat fejlődését, hogy ebben most már egyre jobban támaszkodhatunk a napközis munka helyi irányítóinak, az igazgatóknak és igazgatóhelyetteseknek megfelelő szakmai tájékozottságára és segítségére. Ezt a célt kívánta szolgáltni a megyei pedagógus továbbképző gondozásában – az igazgatók napközi otthoni irányító munkáját segítő – ÚTMUTATÓ megjelentetése, megyei közreadása is.

Az általános megfigyelési szempontok, természetesen, nem alkalmazhatók maradéktalanul valamennyi konkrét napközis foglalkozás elemzésénél. Nem teszik főlölegessé az adott intézmény, napközis csoport, illetve foglalkozás helyzetéből, jellegéből és sajátos nevelési célkitűzéseiből eredő speciális szempontok érvényesítésének vizsgálatát, ill. adekvát speciális megfigyelési-elemzési szempontok kidolgozását és alkalmazását. Az általános megfigyelési szempontok fogódzkodót nyújthatnak ehhez is.

A bemutatott általános megfigyelési szempontsor kiterjedt megyei használatával kapcsolatos tapasztalatok bemutatása, az eredmények mérése s az erről szóló számvetés ma még korai. Meggyőződésünk azonban, hogy a jobb napközis pedagógiai gyakorlat és a napközis módszertani kérdésekkel való elmélyültebb foglalkozás egymást kölcsönösen feltételezik. Ezért a napközi otthoni nevelőmunka módszertanának továbbfejlesztése időszerűbb, mint valaha.

IRODALOM

- Dr. Abrudbányay János:* Útmutató a napközi otthoni munka igazgatói irányításához. Pest megyei Pedagógus Továbbképző, Bp., 1979.
- A napközi otthoni és az egésznapos iskolai nevelőmunka. (Jegyzet a tanárképző főiskolák számára.) Szerkesztette: dr. Füle Sándor. Tankönyvkiadó, Bp., 1974.
- Füle Sándor:* A napközi otthoni „kötött” foglalkozások (tanulás, játék, szórakozás, gyakorlati foglalkozás, nevelő tárgyú beszélgetés) általános felépítése. A foglalkozások vezetésének főbb didaktikai mozzanatai. (A napközi otthonban. Pedagógusok Szakszervezete „Tanuljunk egymástól” sorozat. Szerkesztette: dr. Eperjessy Gézáné, Bp., 1962.)
- Útmutató az általános iskolai napközis otthoni nevelőmunkához. (Oktatási Minisztérium Általános Iskolai Főosztálya.) Szerkesztette: dr. Zentay Jánosné, Bp., 1978.
- Dr. Zukoviits Imre:* A tanítási órák megfigyelésének és elemzésének didaktikai, metodikai összefüggései. Módszertani Közlemények, 1977/3. 143–153. old.

HUNYADI JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLA
OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKAKÖZÖSSÉGE
Nagykanizsa

Milyen legyen az osztályfőnöki munkaterv?

Az osztályfőnöki munkaterv tartalmazza az osztályfőnök *tervező munkáját* a nevelésben. Valamennyi nevelési tényező számára feladat, munkaforma, mégis az osztályfőnöknek mint a nevelési folyamat központi tényezőjének ilyen értelmű munkája a legfontosabb.

A nevelési tényezők munkájának összehangolása napjaink pedagógiai gyakorlatának központi problémája, és az új nevelés-oktatás terve egyértelműen az osztályfőnökre